

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.10, No.4, 2015, pp.100-112

OJED

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การพัฒนาแบบวัดการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไทย THE DEVELOPMENT OF TEACHERS' PRACTICES IN THAI SCHOOLS

นางสาวรัชนีวรรณ เทียนทอง *

Rutchaneewan Thianthonghaneewan Thianthong

รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิชิตคุณ **

Assoc. Prof. Duangkamol Traiwichitkhun, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการปฏิบัติงานของครู ซึ่งกำหนดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยไว้เป็นครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาใน 4 สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร (กทม.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการปฏิบัติงานของครู จำนวน 55 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลจากการวิจัย พบว่า แบบวัดการปฏิบัติงานของครูที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน การใช้สื่อ/นวัตกรรมและสารสนเทศ 2) การพัฒนาตนเอง จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การพัฒนาทักษะและความชำนาญ และ 3) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครูและชุมชน คุณภาพของแบบวัดมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคอยู่ระหว่าง 0.704 – 0.914 แสดงว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของครูได้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปใช้ในการดำเนินการวิจัยในระยะต่อไป

* สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: noon_shortcake@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: duangkamol.t@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The research objectives of this study were to develop and verify the quality of teachers' practices. The sample consisted of 55 teachers in four different offices: Office of the Basic Education Commission (OBEC), Office of the Private Education Commission (OPEC), Office of the Higher Education Commission (OHEC), and Bangkok Metropolitan Administration (BMA) in Bangkok. The research instrument was teachers' practice questionnaire, 55 items, 5-point rating scale. The data of this research were analyzed by descriptive statistics. The quality of teachers' practices verify by Cronbach's alpha coefficient by computer's program.

The results showed that the teachers' practices were divided into three aspects: 1) instruction (25 items), comprising of learning experience planning, classroom management, measurement and evaluation, classroom action research, and teaching materials usage; 2) self-development (10 items), including knowledge acquisition and competence development; and 3) social interaction (20 items), which was the interaction between learners, parents, colleagues and community. The IOC index of the questionnaire ranged between 0.60-1.00 and the Cronbach's alpha ranged between 0.704 - 0.914. They indicated that the questionnaire was appropriate to collect quantitative data. The researcher employed the questionnaire to conduct the research in the following phase of the study.

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานของครู

KEYWORDS: TEACHERS' PRACTICES

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยกำลังพัฒนาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่คุณภาพของการศึกษาไทยเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน จากข้อมูลการประชุมของเวทีเศรษฐกิจโลก (world economic forum (WEF)-the global competitiveness report 2012-2013) ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี พบว่าอันดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน จากผลการจัดอันดับประเทศไทยอยู่อันดับที่ 8 เป็นกลุ่มที่มีคะแนนต่ำที่สุด (ลม เปลี่ยนทิศ, 2556) แสดงให้เห็นผลการจัดการและการปฏิรูปการศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไข เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศมีการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ

หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายต่างๆขึ้นมา โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเร่งให้ทุกโรงเรียนดำเนินการยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้สูงขึ้นสู่มาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลซึ่งเป็นการพัฒนาโรงเรียนให้ได้คุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) สอดคล้องกับพันธกิจของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ต้องการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่สากล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มีจุดเน้นที่ต้องพัฒนาคือคุณภาพครู ยุทธศาสตร์การทำงานเชิงระบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาตั้งแต่ระบบการผลิตครูก่อนประจำการ การพัฒนาครูประจำการ รวมทั้งการสร้าง ความมั่นใจในวิชาชีพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนานั้นได้มุ่งเน้นระบบการปฏิบัติที่โรงเรียนเป็นฐานสำคัญที่เรียกว่าใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนา (School-Based Management) เพื่อส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) และสอดคล้องกับแผนปฏิรูปราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 มีหนึ่งในพันธกิจที่สำคัญคือการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และอีกหนึ่งยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การปฏิรูปครูโดยเน้น

การผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) เพราะการพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยงข้ามพรมแดน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานะเช่นนี้จึงเป็นสิ่งท้าทายสำหรับครูในการจัดการองค์ความรู้ให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน อ้างถึงใน จิตยา สิทธิโสภาสกุล, 2553) เพื่อทำให้การศึกษาของประเทศไทยเป็นไปในทิศทางและมีมาตรฐานเดียวกัน จึงต้องมีการศึกษากระบวนการทำงานของครูและจัดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ครูมีกระบวนการในการปฏิบัติงานในทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและการศึกษาของชาติ เพราะครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูงสุดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุป การพัฒนาครูจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้ 1) ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น 2) การพัฒนาครูช่วยให้เกิดการประหยัดเวลาและลดความสูญเปล่าทางวิชาการ เพราะครูได้รับการพัฒนาจนเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำอะไรผิดพลาดง่ายๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำการสอนนักเรียนได้ผลเต็มที่และตรงตามจุดประสงค์ 3) การพัฒนาครูช่วยให้ครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูบรรจุใหม่ หรือครูที่ย้ายไปทำการสอนที่แห่งใหม่ 4) การพัฒนาครูช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน เพราะครูได้รับการพัฒนาอย่างดีและต่อเนื่องจะมีความเข้าใจในงานการสอนและงานอื่นๆได้เป็นอย่างดี 5) การพัฒนาครูช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน กล่าวคือทำให้ครูทุกคนได้มีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือการบริหารที่มีสถานภาพดีขึ้น และ 6) การพัฒนาครูช่วยให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านความรู้และเทคโนโลยีต่างๆรวมทั้งหลักการปฏิบัติงานและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ (ยนต์ ชุมจิต อ้างถึงใน สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2553)

การปฏิบัติงานของครูแบ่งออกตามการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งด้านงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะงานที่ครูปฏิบัติมีหน้าที่หลัก คือ การจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน และหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน การบริการสังคมด้านวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพบว่า ครูมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (เบญจวรรณ ศิริพรชัยกุล, 2543) สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานทางวิชาชีพครู ผลการวิจัยจากการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครู พบว่าผู้บริหารมีอิทธิพลทางบวกกับการปฏิบัติงานของครู และครูที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงมีอิทธิพลต่อความสุขของผู้เรียน (สุรเดช อนันตสวัสดิ์, 2554) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ลักษณะงาน การนิเทศงาน การสื่อสารในโรงเรียน เงินเดือน เงื่อนไขในการทำงาน เพื่อนร่วมงานและสวัสดิการ (ผาสุก สุมามาลย์กุล, 2550) นอกจากนี้ขวัญในการปฏิบัติงานของครูได้รับอิทธิพล

ทางตรงจากทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน สัมพันธภาพในการทำงาน และอิทธิพลทางอ้อมจากลักษณะการบริหารบรรยากาศและสภาวะแวดล้อมภายในโรงเรียน (จิรพิศ สุวรรณวงศ์, 2551) การเลื่อนวิทยฐานะและการประเมินความรู้ของครูจากกระทรวงศึกษาธิการส่งผลทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงขึ้น (อัฐพล อินตะเสน, 2552; ทิตยา สิทธิโสภาสกุล, 2553)

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาการปฏิบัติงานของครูไทยภายใต้กรอบการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาแบบวัดการปฏิบัติงานของครูไทยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการและส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก เพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูไทยให้มีความสามารถและคุณภาพเทียบเท่ากับครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลกมาตรฐานสากล ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ครูได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเอง ตลอดจนนักวิชาการ ผู้อำนวยการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำสารสนเทศที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู ส่งผลให้การศึกษาของไทยมีครูที่มีการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีคุณภาพเทียบเท่ากับครูในระดับสากล และแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดจากครูได้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการปฏิบัติงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก ผู้วิจัยศึกษาและสังเคราะห์จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก แล้วรวบรวมพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยามของตัวแปรและองค์ประกอบในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครูที่ต้องการวัด แล้วจัดข้อคำถาม ได้แบบวัดการปฏิบัติงานของครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ(check list) และเติมคำลงในช่องว่าง เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงาน สังกัดโรงเรียน รายวิชาที่สอน ระดับชั้นที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน และประสบการณ์การเข้าอบรม/สัมมนา/ประชุมวิชาการ

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานของครู แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จำนวน 55 ข้อ เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติมากที่สุด (คิดเป็น 81 – 100 % ในการปฏิบัติงาน)
- 4 หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติมาก (คิดเป็น 61 – 80 % ในการปฏิบัติงาน)
- 3 หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติปานกลาง (คิดเป็น 41 – 60 % ในการปฏิบัติงาน)
- 2 หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติน้อย (คิดเป็น 21 – 40 % ในการปฏิบัติงาน)
- 1 หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติน้อยที่สุด (คิดเป็น 0 – 20 % ในการปฏิบัติงาน)

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามช่วงคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติงานของครู ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง ครูมีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ครูมีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ครูมีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ครูมีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ครูมีลักษณะพฤติกรรมและการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.2 ผู้วิจัยนำเสนอเครื่องมือที่สร้างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือเพื่อให้ได้แบบวัดฉบับร่าง

2.3 ผู้วิจัยนำแบบวัดฉบับร่างพร้อมด้วยโครงร่างวิจัยฉบับย่อ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูต่างประเทศ จำนวน 1 ท่าน

2. เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูต่างประเทศ จำนวน 2 ท่าน

3. เป็นผู้มีประสบการณ์หรือสอนในด้านการวิจัยทางการศึกษา/วัดและประเมินผลทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2.4 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขแบบวัด และนำแบบวัดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับครูที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา

2.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดที่แก้ไขและปรับปรุงแล้วทดลองใช้ (try out) กับครูที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 55 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) จากการพิจารณาข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้เกณฑ์ในการตัดสินข้อคำถาม ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา/นิยาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา/นิยาม

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา/นิยาม

เกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหาข้อคำถามนั้นต้องมีค่า IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับข้อความที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

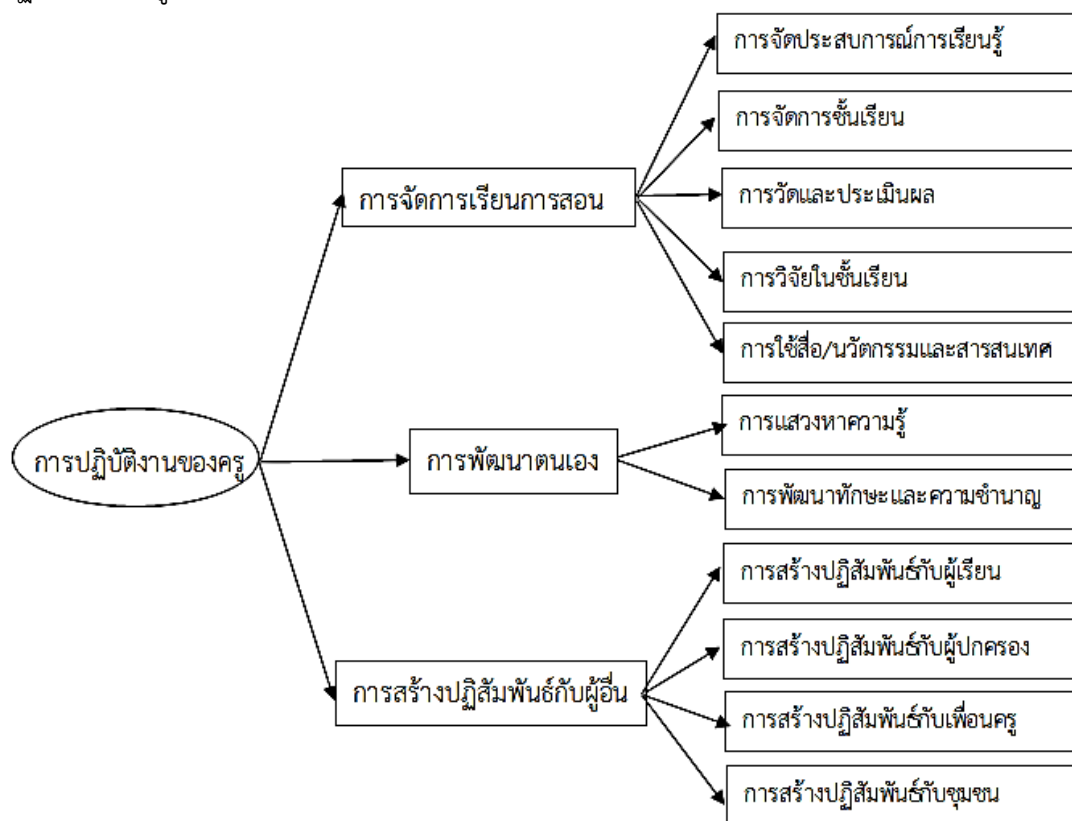
2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการปฏิบัติงานของครู ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรม SPSS for windows

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก ผู้วิจัยสังเคราะห์จากปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลกจาก 5 ประเทศ ที่ได้รับการจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่มีประสิทธิภาพในการจัดการระบบการศึกษา และติดอันดับ 1 ใน 5 จากการประเมิน PISA ได้แก่

(1) จีน (เซี่ยงไฮ้) (2) ฟินแลนด์ (3) ฮังการี (4) เกาหลีใต้ และ (5) สิงคโปร์ (OECD, 2013) เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียน เป็นผลมาจากนักเรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนสูงและได้รับอิทธิพลโดยตรงจากครูมีความยึดมั่นผูกพันกับการสอนและมีการปฏิบัติการสอนที่ดี (ทิพอาภา กลิ่นคาคอม, 2557) ทำให้สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของครูแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่ละด้านมีองค์ประกอบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำ

สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของครูมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน การใช้สื่อนวัตกรรมและสารสนเทศ 2) การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การพัฒนาทักษะและความชำนาญ 3) การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และชุมชน จากนั้นได้นำมาพัฒนาเป็นแบบวัดการปฏิบัติงานของครูซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการแสดงความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล การติดตามและการรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน การใช้วิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนหรือใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การเลือกใช้ สื่อ และผลิตสื่อ นวัตกรรม และสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

1.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมของครูในการแสดงความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการเรียนการสอน โดยวางแผนการสอน เลือกหรือสร้างรูปแบบการสอน เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย

คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดพัฒนาการด้านความสามารถและทักษะต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

1.2 การจัดการชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการแสดงความรู้ ความสามารถและทักษะการบริหารกิจกรรมในชั้นเรียน อย่างเป็นระบบและเป็นลำดับ มีการจัดเตรียมชั้นเรียน จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างและมีความยืดหยุ่นในการใช้กฎและข้อปฏิบัติต่างๆในชั้นเรียน ควบคุมวินัยในชั้นเรียน จัดการผู้เรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้วยเทคนิคทางบวก เพื่อให้สามารถควบคุมและแก้ไขสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การวัดและประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมของครูในการแสดงความรู้ ความสามารถและทักษะการวัดและประเมินผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรม มีการวางแผนการพัฒนาและการประเมิน โดยใช้เครื่องมือที่มีความเหมาะสมและมีรูปแบบในการประเมินที่หลากหลายโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการติดตามและรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน มีการให้ผลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นพัฒนาการทางการศึกษา ทักษะความสามารถและพฤติกรรมที่แตกต่างของผู้เรียน

1.4 การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการแสดงความรู้ ความสามารถและทักษะการวิจัยในชั้นเรียน โดยเห็นความสำคัญของการวิจัย สร้างองค์ความรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เชื่อมโยงการวิจัยกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน นำความรู้ที่ทันสมัยจากการวิจัยในสาขาวิชาของตนเองมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาความรู้ของตนเอง

1.5 การใช้สื่อ นวัตกรรมและสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของครูในการแสดงความรู้ ความสามารถและทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถสร้างสื่อ นวัตกรรม และสารสนเทศใหม่ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียน ให้คำแนะนำในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และอำนวยความสะดวกด้านสื่อ นวัตกรรมและสารสนเทศให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน

2. การพัฒนาตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของครูในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน ความรู้ทางวิชาการ ทักษะและความชำนาญต่างๆ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองและวิชาชีพที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น

2.1 การแสวงหาความรู้ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เกิดจากการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการด้วยตนเองเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศด้านวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ความรู้ในสาขาวิชาของตนเอง สามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.2 การพัฒนาทักษะและความชำนาญ หมายถึง พฤติกรรมของครูในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กร หน่วยงาน หรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น มีการสะท้อนกลับการจัดการเรียนรู้ของตนเองจากการประเมินผล การปฏิบัติงานจากการประเมินตนเอง ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน นักเรียน ผู้เชี่ยวชาญ และเก็บรวบรวมหลักฐานในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆของตนเองและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ

3. การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของครูในการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และชุมชน โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3.1 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียนด้วยความเต็มใจ ด้วยการดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำคำปรึกษาเรื่องต่างๆ ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเมื่อจำเป็น ให้การตอบสนองที่ดีแก่ผู้เรียน ดูแลความปลอดภัยด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสุขภาพ เคารพในศักดิ์ศรี, ภูมิหลังและความแตกต่างของผู้เรียน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน ชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3.2 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง มีความใกล้ชิดและติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำอย่างมีอาชีวะกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญต่อมุมมองของผู้ปกครอง และร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลผู้เรียนด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3.3 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครู หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพที่ดีและทำงานได้ดีกับเพื่อนครู และเพื่อนร่วมวิชาชีพ มีการสื่อสารที่ดีต่อกัน รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงาน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆกับเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3.4 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน ให้ความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ บริการชุมชนด้วยความเต็มใจ รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียนและมีความสามัคคีผูกพันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยค่าดัชนีแสดงความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of item objective congruence : IOC) ในตอนแรก ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามทั้งหมด 77 ข้อ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า แบบวัดมีข้อคำถาม 74 ข้อ มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 แต่มีข้อคำถาม 3 ข้อ มีค่า IOC เป็น 0.4 แสดงว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยจึงตัดข้อคำถามเหล่านั้นออก จากนั้นผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการมากที่สุด เพื่อให้ได้ข้อคำถามแต่ละ 5 ข้อ ทำให้ได้แบบวัดทั้งหมดจำนวน 55 ข้อ

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่าค่าความเที่ยง (reliability) อยู่ในช่วง 0.704 – 0.914 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของครูกับตัวอย่างได้ โดยองค์ประกอบที่ 3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชน มีค่าความเที่ยงมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบที่ 1 ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและสารสนเทศ มีค่าความเที่ยงต่ำที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าความเที่ยงของแบบวัด

พฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู ที่ต้องการวัด	ข้อคำถามที่	จำนวนข้อ	ค่าความเที่ยง (reliability)
1. การจัดการเรียนการสอน			
1.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	1 – 5	5	0.783
1.2 การจัดการชั้นเรียน	6 – 10	5	0.763
1.3 การวัดและประเมินผล	11 – 15	5	0.859
1.4 การวิจัยในชั้นเรียน	16 – 20	5	0.850
1.5 การใช้สื่อ นวัตกรรมและสารสนเทศ	21 – 25	5	0.704
2. การพัฒนาตนเอง			
2.1 การแสวงหาความรู้	26 – 30	5	0.734
2.2 การพัฒนาทักษะและความชำนาญ	31 – 35	5	0.768
3. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น			
3.1 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน	36 – 40	5	0.725
3.2 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	41 – 45	5	0.857
3.3 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครู	46 – 50	5	0.853
3.4 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชน	51 – 55	5	0.914

สำหรับตัวอย่างแบบวัดการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างข้อคำถามในแบบวัดแต่ละองค์ประกอบ ด้านละ 1 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างข้อคำถามในแบบวัดการปฏิบัติงานของครู

ข้อคำถาม	ระดับพฤติกรรม/การปฏิบัติ/ การใช้/การดำเนินการ				
	5	4	3	2	1
1. การจัดการเรียนการสอน					
1.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
ฉันจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย					
1.2 การจัดการชั้นเรียน					
ฉันสามารถจัดการกับผู้เรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในชั้นเรียนได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอับอาย					
1.3 การวัดและประเมินผล					
ฉันจัดทำเอกสารเพื่อติดตามและรายงานความก้าวหน้าด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้เรียนและผู้ปกครอง					
1.4 การวิจัยในชั้นเรียน					
ฉันนำความรู้จากการวิจัยของตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
1.5 การใช้สื่อ/นวัตกรรมและสารสนเทศ					
ฉันจัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม และสารสนเทศที่หลากหลายให้กับผู้เรียน					
2. การพัฒนาตนเอง					

2.1 การแสวงหาความรู้					
ฉันค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาที่สอนจากเอกสาร หนังสือ ตำราและสื่อสารสนเทศต่างๆเป็นประจำเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง					
2.2 การพัฒนาทักษะและความชำนาญ					
ฉันใช้ผลการสะท้อนกลับจากการประเมินของเพื่อนครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง					
3. การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น					
3.1 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน					
ฉันจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสุขภาพ					
3.2 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง					
ฉันติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้เรียนกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ					
3.3 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครู					
ฉันติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการศึกษากับเพื่อนครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
3.4 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชน					
ฉันประสานงานให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน					

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไทยโดยสังเคราะห์องค์ประกอบ การปฏิบัติงานจากครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความตรงเชิงเนื้อหาและคุณภาพ สำหรับประเด็นในการอภิปรายผู้วิจัยขออภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยองค์ประกอบของการปฏิบัติงานของครู พบว่า การปฏิบัติงานของครูมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน และการใช้สื่อ/นวัตกรรมและสารสนเทศ โดยครูมีหน้าที่หลักในการปฏิบัติงาน คือ การจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) การวัดผลมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลแบบหลากหลายสามารถสนับสนุนครูในการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี (การันย์สุตา วราโรจน์ภักศกุล, 2556)

1.2 การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การพัฒนาทักษะและความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2555) และภัทรวดี วชิรธาดากุล (2553) การพัฒนาครูที่ส่งผลต่อความเป็นมืออาชีพมากที่สุด คือ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การนิเทศแบบคลินิก และการนิเทศแบบกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนครู

1.3 การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และชุมชน สอดคล้องกับลักษณะงานที่ปฏิบัติในคู่มือการข้าราชการครู ครูมีหน้าที่ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน และหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน และการบริการสังคมด้านวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) นอกจากนี้ครูจะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (ไพวรัญ รัตนพันธ์, 2557)

2. จากการพัฒนาเครื่องมือเพื่อวัดระดับการปฏิบัติงานของครูไทยโดยใช้ลักษณะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลกที่มีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติงานนั้น ทำให้ได้แบบวัดที่มีคุณภาพทั้งด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงเป็นการสะท้อนถึงคุณภาพของแบบวัดที่สร้างขึ้น ซึ่งจะได้สารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูไทย ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูรับรู้จุดเด่นกับจุดด้อยที่ควรส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูไทยต่อไป สำหรับตัวครูเองจะได้ประเมินเพื่อวัดระดับการปฏิบัติงานของตนเอง มีผลทำให้ครูรับรู้ความสามารถของตนเอง รู้จุดเด่นที่ควรส่งเสริมและจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีพฤติกรรมการสอนที่มั่นคง สอนโดยวิธีการให้ผู้เรียนปฏิบัติ ให้ทำกิจกรรมร่วมกัน และมีการช่วยเหลือผู้เรียนตามความต้องการของแต่ละบุคคล มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการสอน มีความพยายาม อดทน และพร้อมต่อสู้เมื่อเผชิญกับปัญหา มีความกระตือรือร้นในการสอนและส่งผลทางบวกต่อการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้นด้วย ดังนั้นการวัดระดับพฤติกรรมในการปฏิบัติงานครูควรประเมินตนเองให้ตรงกับข้อมูลความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับในการปฏิบัติงานของตนเองที่จะนำมาพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น (Chan และ Goddard อ้างถึงใน ดนุรี เงินศรี, 2551) นอกจากนี้ครูที่รับรู้ความสามารถของตนยังเป็นผู้ที่มีความหวัง มองโลกในแง่ดี มีความสามารถในการปรับฟื้นคืนได้ มีพลังในการทำงานทุ่มเทในการทำงาน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (วรัญญา แดงสนิท, 2557) เห็นคุณค่าของการแลกเปลี่ยนความรู้ มีความยินดีที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เชื่อว่าการแลกเปลี่ยนความรู้จะทำให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน (ไพวรัญ รัตนพันธ์, 2557)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ในการนำแบบวัดการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไทยไปใช้ ควรได้พิจารณาว่าขอบเขตของแบบวัดเน้นที่การวัดพฤติกรรมทางด้านวิชาการเป็นหลัก ซึ่งในความเป็นจริงครูมีภารกิจอีกหลายอย่าง เช่น ผู้ที่นำข้อมูลจากแบบวัดนี้ไปใช้จึงควรตระหนักในเรื่องนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดในการแปลผลคะแนนจากแบบวัดนี้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยเลือกประเทศที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงสุด 5 ประเทศ จากผลการประเมิน PISA ปี 2009 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554) และ ปี 2012 (OECD, 2013) ได้แก่ (1) จีน (เซี่ยงไฮ้) (2) ฟินแลนด์ (3) ฮังการี (4) เกาหลีใต้ และ (5) สิงคโปร์ ซึ่งควรศึกษาเพิ่มเติมในประเทศอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและด้านการจัดการเรียนการสอน และการสร้างองค์ประกอบของการปฏิบัติงานของครูควรสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในการพิจารณาการปฏิบัติงานของครูทั้งในและต่างประเทศเพิ่มเติมเพื่อให้ได้องค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ซึ่งทำให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้องค์ประกอบของการปฏิบัติงานครู 3 องค์ประกอบ คือ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเองและการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นการวัดพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูทางด้านวิชาการเป็นหลัก จึงควรศึกษาการปฏิบัติงานของครูหรือภาระงานของครูในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมต่อไป

หมายเหตุ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไทยกับครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก”

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การณียสุตา วราโรจน์ภักศกุล. (2556). การศึกษาความเชื่อการรับรู้และเข้าใจและการใช้การวัดผลแบบหลากหลายของครูไทยที่สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในชั้นเรียน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)*, 8(2), 191-203.

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2557). *แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ*. สืบค้นจาก: <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/38049-9024.pdf>

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จิรพิศ สุวรรณวงศ์. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตติยา สิทธิโสภาสกุล. (2553). *การวิเคราะห์การยอมรับและพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูหลังการประเมินความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดนตรี เงินศรี. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองของครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพอาภา กลิ่นคาหอม. (2557). *โมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของครู*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)*, 9(2), 264-278.

เบญจวรรณ ศิริพรชัยกุล. (2543). *การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผาสุก สุมาลย์กุล. (2550). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพรรักษ์ รัตนพันธ์. (2557). โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมและการแลกเปลี่ยนความรู้ของครู. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)*, 9(2), 380-393.
- ภัทรวดี วชิรธาดากุล. (2553). *การเปรียบเทียบวิธีการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ : การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลม เปลี่ยนทิศ. (2556, 5 กันยายน). การศึกษาไทยล้ำหลังเขมร. *ไทยรัฐ*. สืบค้นจาก: <http://www.thairath.co.th/content/367882>
- วรัญญา แดงสนิท. (2557). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโดยมีความยึดมั่นผูกพันในงานเป็นตัวแปร *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)*, 9(2), 307-319.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. โครงการ PISA แห่งประเทศไทย. (2554). *ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- สุรเดช อนันตสวัสดิ์. (2554). *โมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). *การพัฒนาวิชาชีพครูสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง*. สืบค้นจาก: <http://www.addkute3.com/wp-content/uploads/2011/11/developkru.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555.) *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- อัฐพล อินตะเสนา. (2552). *การวิจัยแบบผสมเพื่อศึกษาผลกระทบของการเลื่อนวิทยฐานะที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- OECD. (2013). *PISA 2012 Results in Focus What 15-year-olds know and what they can do with what they know*. Paris : OECD.